

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion, Sive Manuale Confessariorum Et Poenitentium

Azpilcueta, Martín de

Antverpiæ, 1625

S. D. N. Gregorio XIII. Pont. Opt. Max. Martinus Ab Azpilcveta Doctor
Navarrus, In ista mira gubernandi vigilantia perpetuam perseuerantiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41661

S. D. N.
GREGORIO XIII.
PONT. OPT. MAX.

MARTINVS AB AZPILCVETA
DOCTOR NAVARRVS,

In ista mira gubernandi vigilantia perpetuam
perseuerantiam.

QUOD Enchiridion, siue Ma-
nuale Confessariorum, & pœ-
nitentium ante annos viginti
sermone vulgari edideram,
nunc latinitate donatum edi-
turus tua, qua secundum di-
uinam prima est, Maestati,
audeo nūcupare, Beatissime Pater: nō quidē, quod
humilitatē Auctoris, & operis non agnosca, neque
quod istā tuā, Sacrosanctaque Sedis, cui praesides,
sublimitatem post Dei maximam, cui nil nisi aliū
offerrī decuit, exploratam non habeā: sed quod in
id me moueat primū vehemens illud desiderii si-
gno aliquo testandi meā erga te obseruantiam &
pietatem, conceptū iam inde, à quo tempore missus

Ad Gregorium XIII. Pont. Max.

in Hispaniā à latere Legatus, admirabilis prudentia, iustitia, cōstantiaq; specimentoti ei edidisti illustrissimum. Deinde, quod visum est nōnullis esse muneris, atatis, & officij mei, ut qui iunior in alijs Regnis multis Regibus, & principibus officina mea pauperis munuscula obtulerim, iā senior multis annis in tuis moratus, & sacerrimo tua Pœnitentiariæ Prætorio adscriptus, offerā istud humile quidem, sed ad id, ni fallor, perutile, & longe alijs præstantius Sanctitati tuæ, à qua, & fel. rec. Pio V. (quem tu tanti facis, tantog; opere præter aliorum consuetudinem, quibus præcessorum facta displicere solent, imitaris, & qua licet, exsuperas,) maiora beneficia, quam vnquam ab alijs accepi. Accedit quod eisdem ipsis visum est, ut opus in Hispania Hispano sermone ab homine Hispano cōpositū, Hispaniarum summæ, eidemq; incomparabili Proregina Domina Ioanna Austriacæ Lusitanæ Principi dicatum, idem in Latio ab homine iam quadamtenus Latino factum Latinū, Latinorum Regi, totiusq; Christiani populi sūmo Patri dicetur, quo, ut illud fuit ab omnibus illius subditis maximo cū plausu susceptū, ob Maiestatem tātæ patronæ, quæ tot Augustorum, & Augustarum, tot Regum, & Reginarum vxor, mater, filia, nurus, soror, amita, & matertera exstitit, & exstat, quæq; omniū virtutum heroicarum radiis, ceu sydus irradians, earum se toti orbi præstat exemplar: ita hoc à toto orbe Christiano tibi subdito pari plausu, & eo maiori, quo materies illius spiritū patri magis, quam corporum dominis conueniat, suscipiatur, te patrono velut Deo quodam tutelari, qui non solū di-

gnitate
interua
& indit
que iur
Etam co
te atate
titudin
tutis de
Maxim
nocrate
Scipio p
to, Iuliu
de, spe, a
ab imo i
gressus,
rum, Re
dita suff
niuiisti, a
dem, ut
Sacrosan
clauē ha
nimi con
ris, cum
interreg
pares fu
huic cœli
stiano iu
quam de
gloria, &
dūdauit
bus cunc

Epistola Dedicatoria.

gnitate, qua Prodeus es, sed etiam meritis longo
interuallo omnes superas, quippe qui per ingenitas
& inditas animi, corporisq; dotes, diuini humani-
que iuris, praestantissimarumq; omnium artium exa-
ctam cognitionem tibi comparasti, quique ab ineu-
te aetate concrecentem prudentiam, iustitiam, for-
titudinem, constantiam, modestiam, omneq; vir-
tutis decus coluisti, ita ut existimeris alius Fabius
Maximus temperantia, Curius frugalitate, Xe-
nocrates constantia, Fabricius magnanimitate,
Scipio prudentia, Marcellus animo, iustitia Ca-
to, Iulius dictator clementia, nisi qua parte ea, fi-
de, spe, ac caritate exornando eos superas, per quas
ab imo in summa per omnes munerum gradus pro-
gressus, & non per flexanimas, ac potentes Casa-
rum, Regumque commendationes, non per eblan-
dita suffragia viam tibi ad hanc monarchiam mu-
niuisti, aut certe Deus ipse munivit, & ita qui-
dem, ut dignus fueris qui prima collatione intra
Sacrosanctum illustrissimorum Cardinalium co-
clauae habitae, Spiritu sancto afflante, omnium vna-
nimi consensu in Maximum Pontificem deligere-
ris, cum nunquam fortassis in Summo illo Senatu
interregni anterioris, tanto muneri subeundo tot
pares fuerint. Quo euenit, ut si ullus unquam
huic caeli vicariae urbi, adeoque toti imperio Chri-
stiano incundissimus dies illuxit, si ex honore cui-
quam delato ad illos, qui eum decreuerunt immortalis
gloria, & ad bonos omnes incredibilis letitia re-
dudauit, is certe III. Idus Maias 1572. concordi-
bus cunctis omnium sacri Senatus Patrum suffragijs,

Ad Greg. XIII. Pont. Max. Epist. Dedic.
te Pont. Max. renuntiato, obtigit. Quid enim fa-
ctum est unquam vel ad commendationem Patrū
purpuratorum illustrius, vel ad recreandam Rem-
publicam Christianam morte pientissimi Pōtificis
Pij V. cuius in locum susceptus es, summo mœrore
consectam opportunius, aut sapientius, quam te
Dei Vicarium delectum esse? Neque vero Patres
purpuratos sua fefellit spes, nec orbem sua exspe-
ctatio, quandoquidem cerneris tecum te reputare,
non tam Regem dominantem, quam pastorem ve-
re Gregorium super grege tuo vigilare debentem,
vocatūque à Deo tanquam Aaron, non ad fe-
stum, non ad voluptates, aut otium, sed ad labores,
curas, & vigilias, quibus ita te totum dedis, ut
nihil à te inferius solum modeste recteque mode-
rante, nunc supremum moderans degeneres, &
(ut Fabricij verbo utar) difficilins à recto, quam
Sol à suo cursu, auertaris. Quamobrem B. Pater
confidenter supplico Sanctitatem tuam, ut hoc
munus humile humillimi filij, & serui, quod antea
sereno animo suscepisses, nunc serenissimo suscipe-
re digneris: simul benedictionem tuam Apostoli-
cam impartiri ei iam octogenario, quo te praeat in
in caelum, in aliquo eius recessu locandus, ex quo te
olim post multos annos sanctissime populo Chri-
stiano impensos videre liceat, maximo dracone
victō, amplissima eius sede, vel alia cuiuspiam eius-
dem ordinis, donatum. Amen.

AD

BEA

N
sa
ri
ueram, & p
nunc iam qu
bus in locis
ordinatum
possit mouun
supplicando
diuinam pr
nimo de mo
munus paup
Auctore pa
pro sua ten
tum: quo an
nia opuscul
lucidiora,
quod prope
N. Iesu Ch
carium, Ec
uet incolu